

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

LÊ QUANG NGỌC

**HOÀN THIỆN QUẢN LÝ TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI ĐƠN VỊ SỰ
NGHIỆP GIÁO DỤC CÔNG LẬP, TRƯỜNG HỢP TRUNG
TÂM GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN TỈNH PHÚ THỌ**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ**

Thái Nguyên – 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ QUANG NGỌC

**HOÀN THIỆN QUẢN LÝ TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI ĐƠN VỊ SỰ
NGHIỆP GIÁO DỤC CÔNG LẬP, TRƯỜNG HỢP TRUNG
TÂM GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.,TS. Mai Ngọc Cường

Thái Nguyên – 2013

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài:	1
2. Mục tiêu nghiên cứu:	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu:	2
4. Ý nghĩa khoa học và những đóng góp mới của đề tài nghiên cứu:	3
5. Kết cấu của luận văn	4
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA QUẢN LÝ TÀI CHÍNH TẠI ĐƠN VỊ ĐÀO TẠO CÔNG	5
1.1. Cơ sở lý luận:	5
1.1.1. Lý luận chung về đơn vị sự nghiệp công và chính sách tài chính đối với đơn vị sự nghiệp công:	5
<i>1.1.1.1. Đơn vị sự nghiệp công:</i>	<i>5</i>
<i>1.1.1.2. Những đặc trưng cơ bản của hoạt động sự nghiệp:</i>	<i>6</i>
<i>1.1.1.3. Phân loại hoạt động sự nghiệp</i>	<i>8</i>
<i>1.1.1.4. Vai trò của hoạt động sự nghiệp trong nền kinh tế thị trường</i>	<i>10</i>
1.1.2. Khái niệm, đặc điểm hoạt động và các loại hình đơn vị sự nghiệp của đơn vị sự nghiệp ở Việt Nam	11
<i>1.1.2.1. Khái niệm và đặc điểm hoạt động của đơn vị sự nghiệp ở Việt Nam</i>	<i>11</i>
<i>1.1.2.2. Các loại hình đơn vị sự nghiệp ở Việt Nam</i>	<i>13</i>
1.2. CƠ SỞ THỰC TIỄN	16
1.2.1. Mục tiêu, nguyên tắc và nội dung quản lý tài chính ở các đơn vị sự nghiệp:	16
<i>1.2.1.1 Mục tiêu quản lý tài chính ở đơn vị sự nghiệp:</i>	<i>16</i>
<i>1.2.1.2. Nguyên tắc quản lý tài chính ở các đơn vị sự nghiệp</i>	<i>17</i>
<i>1.2.1.3. Nội dung quản lý tài chính ở đơn vị sự nghiệp</i>	<i>18</i>
1.2.2. Tổng quan các nghiên cứu về quản lý tài chính đơn vị sự nghiệp công	27
1.3. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUẢN LÝ TÀI CHÍNH Ở ĐƠN VỊ SỰ NGHIỆP	29
1.3.1. Chế độ quản lý tài chính công	29
<i>1.3.1.1. Luật Ngân sách nhà nước</i>	<i>29</i>

1.3.1.2. Cơ chế quản lý tài chính của Nhà nước	30
1.3.2. Đặc điểm của đơn vị sự nghiệp	32
1.3.2.1. Đặc điểm của ngành	32
1.3.2.2. Quy mô, tầm quan trọng của đơn vị sự nghiệp	33
1.3.3. Thị trường đầu vào, đầu ra của đơn vị sự nghiệp	33
1.3.3.1. Thị trường đầu vào của đơn vị sự nghiệp	33
1.3.3.2. Thị trường đầu ra của đơn vị sự nghiệp	34
1.3.4. Năng lực quản lý tài chính nội tại của đơn vị sự nghiệp	35
1.3.4.1. Trình độ cán bộ quản lý tài chính của đơn vị sự nghiệp	35
1.3.4.2. Hệ thống kiểm soát nội bộ của đơn vị sự nghiệp	35
1.4. KINH NGHIỆM MỘT SỐ NƯỚC TRONG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI ĐƠN VỊ SỰ NGHIỆP CÔNG:	36
1.4.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc:	36
1.4.1.1. Kinh nghiệm phân loại và xác định mức độ cấp kinh phí cho các đơn vị sự nghiệp công:	36
1.4.1.2. Kinh nghiệm khoán kinh phí cho các đơn vị sự nghiệp công:	37
1.4.2. Kinh nghiệm của Mỹ:	38
1.4.2.1. Kinh nghiệm về quy trình xây dựng dự toán đối với các đơn vị sự nghiệp công:	38
1.4.2.2. Kinh nghiệm đánh giá hoạt động:	39
1.4.3. Bài học gợi ý cho Việt Nam:	41
CHƯƠNG 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	43
2.1. CÁC CÂU HỎI ĐẶT RA CẦN PHẢI GIẢI QUYẾT:	43
2.2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN ĐƯỢC CHỌN NGHIÊN CỨU:	43
2.2.1. Khái quát về đặc điểm kinh tế xã hội tỉnh Phú Thọ	43
2.2.2. Khái quát về hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công của tỉnh Phú Thọ	44
2.3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	45
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu:	46
2.3.1.1. Số liệu thứ cấp:	46
2.3.1.2. Số liệu sơ cấp :	47
2.3.2. Phương pháp xử lý số liệu:	51

2.3.3. Phương pháp phân tích:	51
2.3.4. Phương pháp so sánh:	51
2.3.5. Hệ thống các chỉ tiêu đánh giá:	52
2.3.5.1. <i>Các chỉ tiêu phản ánh nguồn lực đầu vào:</i>	52
2.3.5.2. <i>Các chỉ tiêu phản ánh kết quả đầu ra của quản lý.</i>	52

CHƯƠNG 3. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH TẠI TRUNG TÂM GDTX TỈNH PHÚ THỌ	54
3.1. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN TỈNH PHÚ THỌ:	54
3.1.1. Khái quát về Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ:	54
3.1.2. Tình hình nguồn thu và quản lý thu	55
3.1.2.1. <i>Biến đổi quy mô thu</i>	55
3.1.2.2. <i>Biến đổi cơ cấu nguồn thu</i>	57
3.1.2.3. <i>Về tổ chức quản lý thu</i>	59
3.1.3. Về chi và quản lý chi.	60
3.1.3.1. <i>Biến đổi quy mô chi</i>	60
3.1.3.2. <i>Biến đổi cơ cấu chi</i>	62
3.1.3.3. <i>Về tổ chức quản lý chi</i>	64
3.1.4 Về chênh lệch thu chi và phân phối chênh lệch thu chi:	66
3.2. ĐÁNH GIÁ CHUNG VỀ QUẢN LÝ TÀI CHÍNH TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN TỈNH PHÚ THỌ	68
3.2.1. Những thành tựu chủ yếu về quản lý tài chính	68
3.2.2. Những hạn chế chủ yếu về quản lý tài chính	69
3.2.3. Nguyên nhân chủ yếu của những hạn chế	70
3.2.3.1. <i>Nguyên nhân về môi trường chính sách vĩ mô:</i>	70
3.2.3.2. <i>Nguyên nhân từ tình hình phát triển thị trường của Trung tâm:</i>	72
3.2.3.3. <i>Nguyên nhân về năng lực tổ chức quản lý nội bộ của Trung tâm:</i>	73
CHƯƠNG 4. PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN LÝ TÀI CHÍNH TẠI TRUNG TÂM GDTX TỈNH PHÚ THỌ	75
4.1. Phương hướng phát triển và định hướng hoàn thiện quản lý thu chi tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2011-2015.	75

4.1.1. Chủ trương định hướng phát triển phát triển kinh tế xã hội và giáo dục đào tạo của tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2011-2015	75
4.1.2. Phương hướng hoàn thiện quản lý thu chi tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2011-2015.	76
<i>4.1.2.1. Phương hướng tăng nguồn thu và hoàn thiện quản lý thu tài chính</i>	<i>76</i>
<i>4.1.2.2. Phương hướng điều chỉnh chi và hoàn thiện quản lý chi tài chính</i>	<i>77</i>
4.2. Giải pháp hoàn thiện quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2013-2015	79
4.3. Kiến nghị với cơ quan quản lý nhà nước các cấp về hỗ trợ hoàn thiện quản lý thu chi tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ:	83
<i>4.3.1. Đối với Chính phủ:</i>	<i>83</i>
<i>4.3.2. Đối với UBND tỉnh, các Sở, Ban, Ngành của tỉnh Phú Thọ:</i>	<i>84</i>
<i>4.3.3. Đối với Lãnh đạo đơn vị:</i>	<i>86</i>
 KẾT LUẬN	 87
 TÀI LIỆU THAM KHẢO	 90
 PHỤ LỤC	 92
<i>Phụ lục 1. Mẫu phiếu điều tra, phỏng vấn M1. Phiếu điều tra cơ bản các đơn vị sự nghiệp giáo dục công lập trên địa bàn tỉnh Phú Thọ 2009-2011</i>	<i>92</i>
<i>Phụ lục 2. Phiếu khảo sát về quản lý tài chính đối với đơn vị sự nghiệp giáo dục công lập</i>	<i>94</i>
<i>Phụ lục 3: Tổng hợp trả lời câu hỏi khảo sát</i>	<i>98</i>
 CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ ĐƯỢC CÔNG BỐ	

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU, MÔ HÌNH

Số hiệu bảng	Tên bảng, biểu đồ	Trang
Bảng 2.1	Tình hình phát triển kinh tế xã hội tỉnh Phú Thọ	44
Bảng 2.2	Một số chỉ tiêu về các đơn vị sự nghiệp công trên địa bàn tỉnh năm 2011	45
Bảng 3.1	Quy mô nguồn thu của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ	55
Bảng 3.2	Cơ cấu nguồn thu của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ	57
Bảng 3.3	Quy mô chi của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ	61
Bảng 3.4	Cơ cấu chi của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ	63
Bảng 3.5	Phân phối chênh lệch thu chi của Trung tâm giáo dục thường xuyên tỉnh Phú Thọ	67
Bảng 3.6	Các nhân tố ảnh hưởng tới việc tăng thu của đơn vị sự nghiệp công	69
Bảng 3.7	Đánh giá về môi trường chính sách vĩ mô về quản lý tài chính	72
Bảng 3.8	Đánh giá tình hình tổ chức quản lý về hoạt động tài chính của đơn vị đào tạo công hiện nay	73
Bảng 4.1	Hướng lựa chọn ưu tiên tăng nguồn thu của đơn vị đào tạo công lập những năm tới	76
Bảng 4.2	Lựa chọn ưu tiên cho chi tiêu của đơn vị đào tạo công lập những năm tới	77
Bảng 4.3	Mức độ tác động của những nhân tố sau đây đến hoạt động thu chi tài chính của các đơn vị đào tạo công lập hiện nay	79
Biểu đồ 3.1	Cơ cấu nguồn thu của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ năm 2009, 2010, 2011	58
Biểu đồ 3.2	Biến đổi cơ cấu chi của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ các năm 2009, 2010, 2011	64

DANH MỤC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BHXH:	Bảo hiểm xã hội
BHYT:	Bảo hiểm y tế
BHTN:	Bảo hiểm thất nghiệp
CTMTQG:	Chương trình mục tiêu quốc gia
ĐVSN:	Đơn vị sự nghiệp
GDTX:	Giáo dục thường xuyên
KH-TV:	Kế hoạch - Tài vụ
NSNN:	Ngân sách Nhà nước
SN:	Sự nghiệp
TSCĐ:	Tài sản cố định
UBND:	Ủy ban Nhân dân
XH:	Xã hội
XDCB:	Xây dựng cơ bản
XHCN:	Xã hội Chủ nghĩa

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài:

Trong các tổ chức kinh tế - xã hội, đơn vị sự nghiệp nói chung, công tác nhân sự, công tác tài chính, công tác kế hoạch, công tác cơ sở vật chất, ... đã và đang là những công tác trọng tâm quyết định đến sự tồn tại và phát triển của đơn vị. Trong bối cảnh nền kinh tế Việt Nam đang phát triển theo chiều hướng nâng cao chất lượng và hiệu quả, chú trọng phát triển từ bề rộng sang chiều sâu, từ số lượng sang chất lượng, phát triển theo hướng bền vững. Ngành giáo dục và đào tạo của Việt Nam đang thực thi hàng loạt các chính sách trong đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục Việt Nam theo thần Nghị quyết TW6, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa 11. Trong đó công tác tự chủ, tự chịu trách nhiệm đối với các cơ sở giáo dục và đào tạo đã và đang được triển khai trong toàn quốc, mà trọng tâm là tự chủ về tài chính. Do vậy, làm thế nào để quản lý tài chính ở các đơn vị sự nghiệp được hiệu quả, đúng luật và tạo động lực phát triển một cách toàn diện của các cơ sở giáo dục (trong đó có các Trung tâm giáo dục thường xuyên) là rất cần thiết.

Trung tâm giáo dục thường xuyên (GDTX) tỉnh Phú Thọ, với tư cách là một đơn vị sự nghiệp, là một trường hợp cụ thể. Mặc dù trong những năm qua, công tác quản lý tài chính của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ đã đạt được một số kết quả nhất định, đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ đề ra, song công tác quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ vẫn bộc lộ nhiều hạn chế. Để góp phần làm cho công tác quản lý tài chính của Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ ngày càng tốt hơn, phù hợp hơn với tiến trình đổi mới đất nước trong điều kiện hội nhập kinh tế thế giới và khu vực, đề tài "***Hoàn thiện quản lý tài chính đối với đơn vị sự nghiệp giáo dục công lập, trường hợp Trung tâm Giáo dục thường xuyên tỉnh Phú Thọ***" được chọn làm luận văn thạc sĩ chuyên ngành Quản lý kinh tế.

2. Mục tiêu nghiên cứu:

a. Mục tiêu chung:

Trên cơ sở đánh giá, phân tích, làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn thực trạng quản lý tài chính, các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu, chi tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ, trên cơ sở đó để làm rõ sự cần thiết và đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện quản lý tài chính ở các đơn vị sự nghiệp công lập, mà cụ thể là tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ trong thời gian tới.

b. Mục tiêu cụ thể:

- Góp phần hệ thống hóa lý thuyết về quản lý tài chính đối với đơn vị sự nghiệp công.

- Đánh giá, phân tích thực trạng quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ, chỉ ra những thành tựu, hạn chế và nguyên nhân hạn chế.

- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm hoàn thiện quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ những năm tới

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu:

a. Đối tượng nghiên cứu:

Là quản lý tài chính tại đơn vị sự nghiệp giáo dục công lập, lấy ví dụ tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ. Vì Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ là một đơn vị sự nghiệp thuộc sở hữu Nhà nước, nên đổi mới quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ bao gồm nhiều nội dung phức tạp như đổi mới quản lý tài chính của Nhà nước (với tư cách chủ sở hữu đối với Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ), đổi mới quản lý tài chính tại chính đơn vị là Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ. Do khuôn khổ hạn chế của đề tài, nên trên cơ sở lý luận chung, luận văn tập trung nghiên cứu quản lý tài chính tại Trung tâm GDTX tỉnh Phú Thọ. Cơ chế, chế độ quản lý tài chính của Nhà nước đối với đơn vị SN công được giới hạn trong các văn bản hiện hành của Nhà nước.